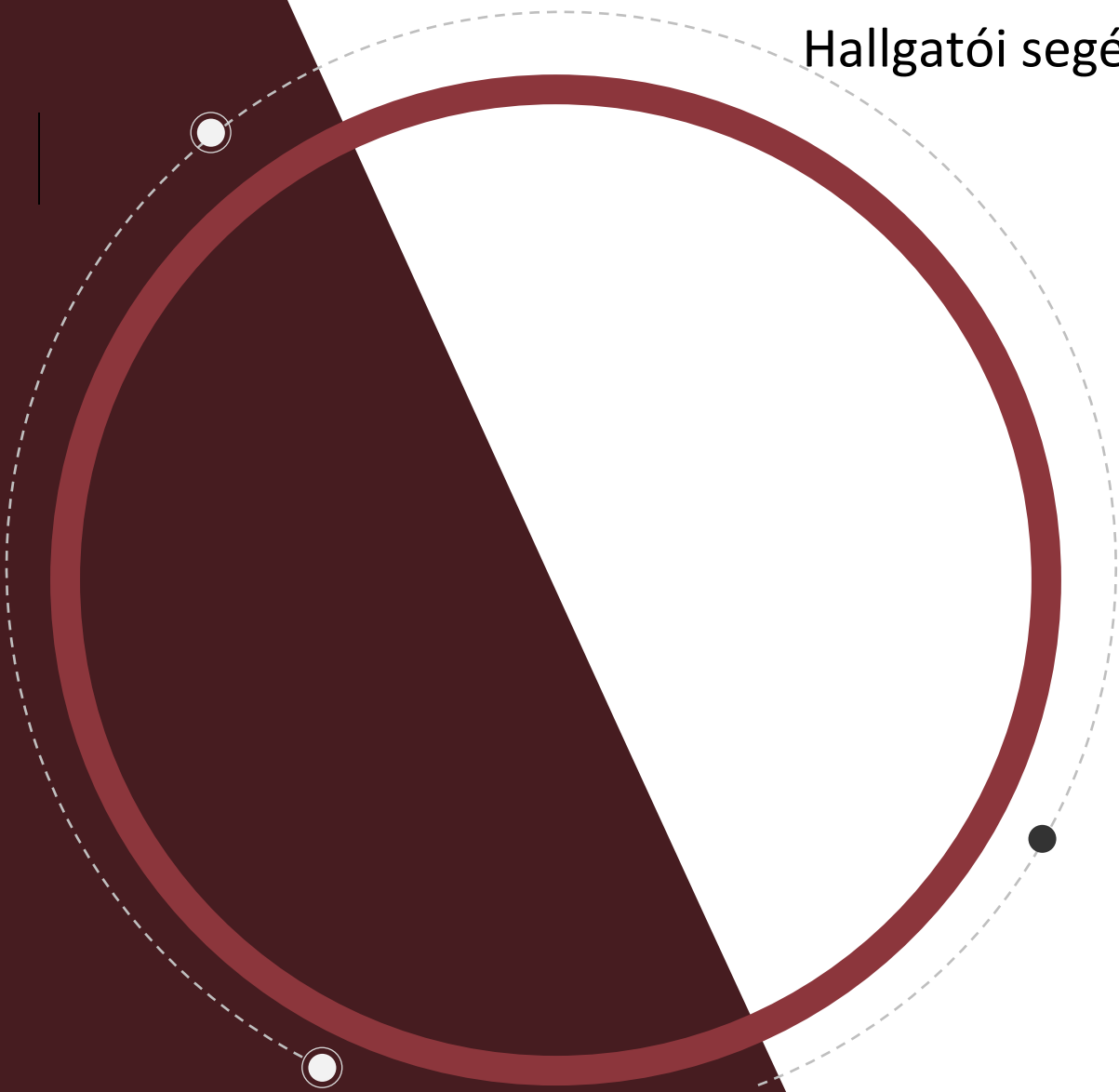


Pályaszocializációs gyakorlat 3. –
A csoportfolyamatok pszichológiája

Hallgatói segédlet



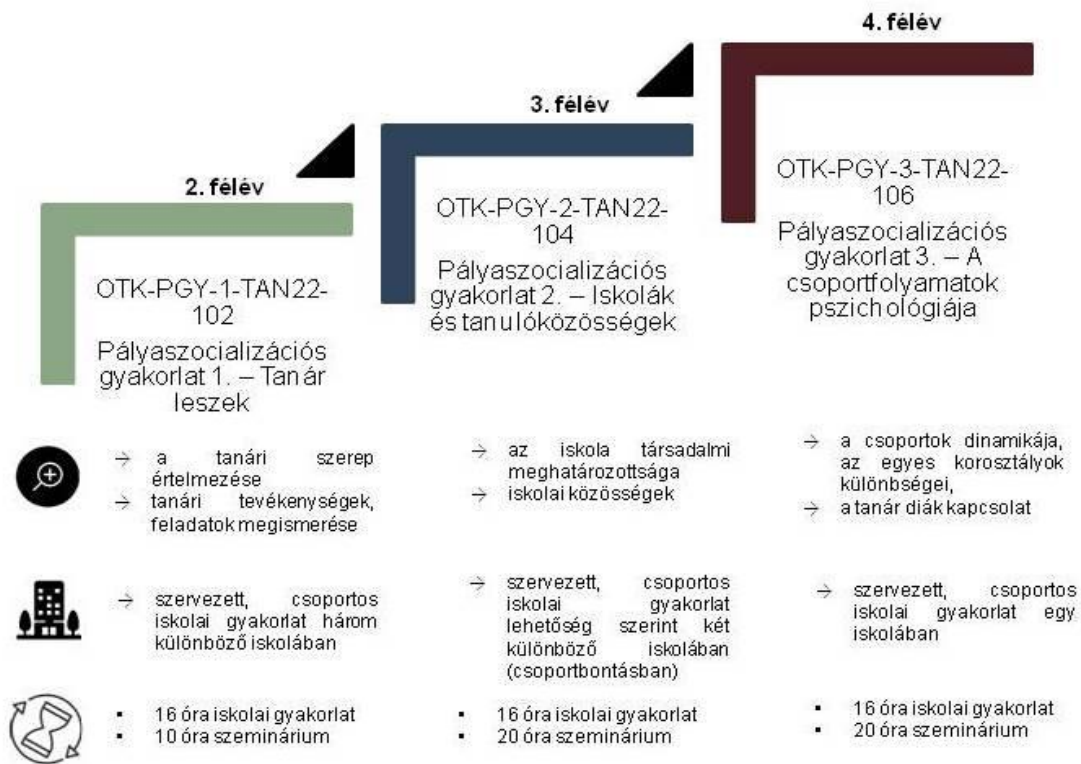
Tartalomjegyzék

Bevezető: a pályaszocializációs gyakorlatok	3
1. A pályaszocializációs gyakorlat 3. céljai	4
2. A pályaszocializációs gyakorlat 3. formája, keretei, ütemezése.....	5
A 3. pályaszocializációs gyakorlat alapvető formai jellemzői.....	5
Ütemezés.....	5
3. A féléves munka hallgatói feladatai	7
I. A terepnapló.....	7
II. a. Feladat 1.: Elemző dolgozat – egyéni v. páros munka.....	10
Ajánlott választható témák.....	10
Az elemző dolgozat kötelező elemei:	10
Az elemző dolgozat értékelése.....	11
Feladat 2.: Összegző reflexió – egyéni munka.....	11
A reflexiók kötelező témái, lehetséges fókuszok.....	11
A reflexiók tartalma, értékelése	12
4. Pályaszocializációs gyakorlat 3. – A csoportfolyamatok pszichológiája tartalmai	13
4.a. Áttekintő táblázat a félév ütemezéséről és főbb tartalmairól	13
4.b. Az iskolalátogatások tervezett menetrendje.....	14
Az 1. intézménylátogatás: fókuszban a tanár-diák kapcsolat.....	14
A 2. intézménylátogatás: fókuszban a csoport.....	14
A 3. intézménylátogatás: fókuszban a tanulói sokféleség.....	15
A 4. intézménylátogatás: fókuszban a szaktanári munka kognitív és szociális képességeket fejlesztő lehetőségei	16
5. Sablonok az iskolai terepmunkához	17
1. Jegyzet az iskola bemutatásáról	18
2.a. A látogatott órák megfigyelési szempontjai – TANÁR.....	20
2.b. A látogatott órák megfigyelési szempontjai – DIÁKOK.....	22
3. Jegyzetek a tanárokkal való 1. csoportos megbeszélésről	26
4. Jegyzetek a tanárokkal való 2. csoportos megbeszélésről	27
5. Jegyzet az iskola segítő szerepű személyzetének bemutatkozásáról.....	28
6. Jegyzet tanulókkal való beszélgetésekhez.....	29
7. Megfigyelési szempontok tanórán	30
8. Jegyzetek szakos tanárral való beszélgetésekről.....	32
9. Jegyzetek szakos tanóráról	33
Igazolás intézménylátogatásról	35

Bevezető: a pályaszocializációs gyakorlatok

2022-től kezdődően EMMI rendelet írja elő az ún. pályaismereti és pályaszocializációs gyakorlatot a tanárképzésben. Ennek lényege, hogy a hallgatók a képzés legelejétől iskolai gyakorlatokon vegyenek részt. A pályaismereti és pályaszocializációs gyakorlat általános tartalmát és célját a [képzési és kimeneti követelmények](#) fogalmazzák meg. E szerint a gyakorlatok célja, hogy a „hallgatók tanári nézőpontból megfigyeljék az iskola világát, megfigyeljék az intézményi környezetet, infrastruktúrát, különböző iskolatípusokban tanórákon, illetve tanórán kívüli foglalkozásokon, iskolai rendezvényeken gyűjtsenek tapasztalatokat az iskola mint szervezet, mint munkahely működéséről, a visszajelzések alapján képet formáljanak saját pályaalakulásukról.

Az osztatlan tanárképzésben az ELTE-n három pályaszocializációs gyakorlaton vesznek részt a tanárszakos hallgatók, optimálisan a képzés 2., 3. és 4. félévében. A gyakorlatok egy komplex tanulási folyamat részei, melyben az iskolai látogatásoknak és a kísérő szemináriumoknak szervesen egymásra épülő céljai vannak. Az **1. gyakorlat** elsősorban a pedagógus szerep fogalmának bővítését, árnyalását célozta meg azáltal, hogy a tanárszakos hallgatók különböző intézménytípusokba látogatnak, megismerik a tanórán kívüli tevékenységek széles körét, tudatosítják a kitűzött pedagógiai célok megvalósíthatóságának korlátait és lehetőségeit az intézmények típusának, programjának, egyéb sajátosságainak függvényében. A **2. gyakorlat** fókuszában az iskola szervezeti világára, kereteire, különböző közösségeire irányul. Ennek érdekében a hallgatók különböző tanórán kívüli tevékenységekben vesznek részt, tanári nézőpontból tekintve az iskola belső és külső szereplőinek kapcsolataira, együttműködésükre.



1. A pályaszocializációs gyakorlat 3. céljai

A harmadik pályaismereti és pályaszocializációs gyakorlat a **Pályaszocializációs gyakorlat 3. A csoportfolyamatok pszichológiája**. A tantárgyhoz kapcsolt feladatokban a pszichológia nézőpontján keresztül ismerkednek meg a hallgatók a kiscsoportok belső történéseivel, és ebben a tanulók és tanárok szerepével. A korábbi gyakorlati tapasztalatokat is felhasználva célunk, hogy támogassuk a hallgatóinkat a tanárrá válás során abban, hogy

- megértsék a tanulói csoportok belső dinamikáját, formálódásukat, elakadásaikat, változási lehetőségeiket, és ezen belül az egyes tanulók szerepét az osztályközösségben;
- lássák a csoportok fejlesztési lehetőségeit;
- tudatosítsák az egyes korosztályok eltérő sajátosságait;
- észrevegyék a nevelést-oktatást befolyásoló egyéni tényezőket;
- felismerjék a tanítási folyamat, a tanári kommunikáció tanulókra és tanulásra tett hatását, tudatosítsák a tanár-diák kapcsolat jelentőségét a tanulás-tanítás folyamatában;
- szerezzenek tapasztalatot a pedagógusok és a tanulók munkáját segítő szakemberek (mint pl. iskolapszichológus, fejlesztőpedagógus stb.) feladatairól, az együttműködés módjairól.

A pályaszocializációs gyakorlat 3. céljai:

a tanulói csoportok belső dinamikája, a tagok és a tanárok csoportfolyamatokra gyakorolt hatása

a tanulói csoportok fejlesztési lehetőségei tanórán és osztályfőnöki szerepben

az életkorok szerepe a kapcsolatok alakulásában, a tanulás-tanítás folyamatában

a tanulók egyéni jellemzőinek szerepe a nevelés-oktatás folyamatában

a tanári kommunikáció tanulói részvételre, a tanulás hatékonyságra, tanulói jólétre tett hatása

a pedagógusok és tanulók munkáját segítő szakemberek feladatainak megismerése

Mindezzel célunk, hogy tanárszakos hallgatóink közelebb jussanak a saját tanári szerepük formálásához, tudatosan készüljenek a tanulást-tanítást segítő eljárások kialakítására.

2. A pályaszocializációs gyakorlat 3. formája, keretei, ütemezése

Az egyetemi tantárgy, ahogy a korábbi két pályaszocializációs gyakorlat is, az iskolában végzett intézményi gyakorlatot és az egyetemen tartott szemináriumi munkát ötvözi egyetlen kurzus formájában, a következő módon.

A 3. pályaszocializációs gyakorlat alapvető formai jellemzői

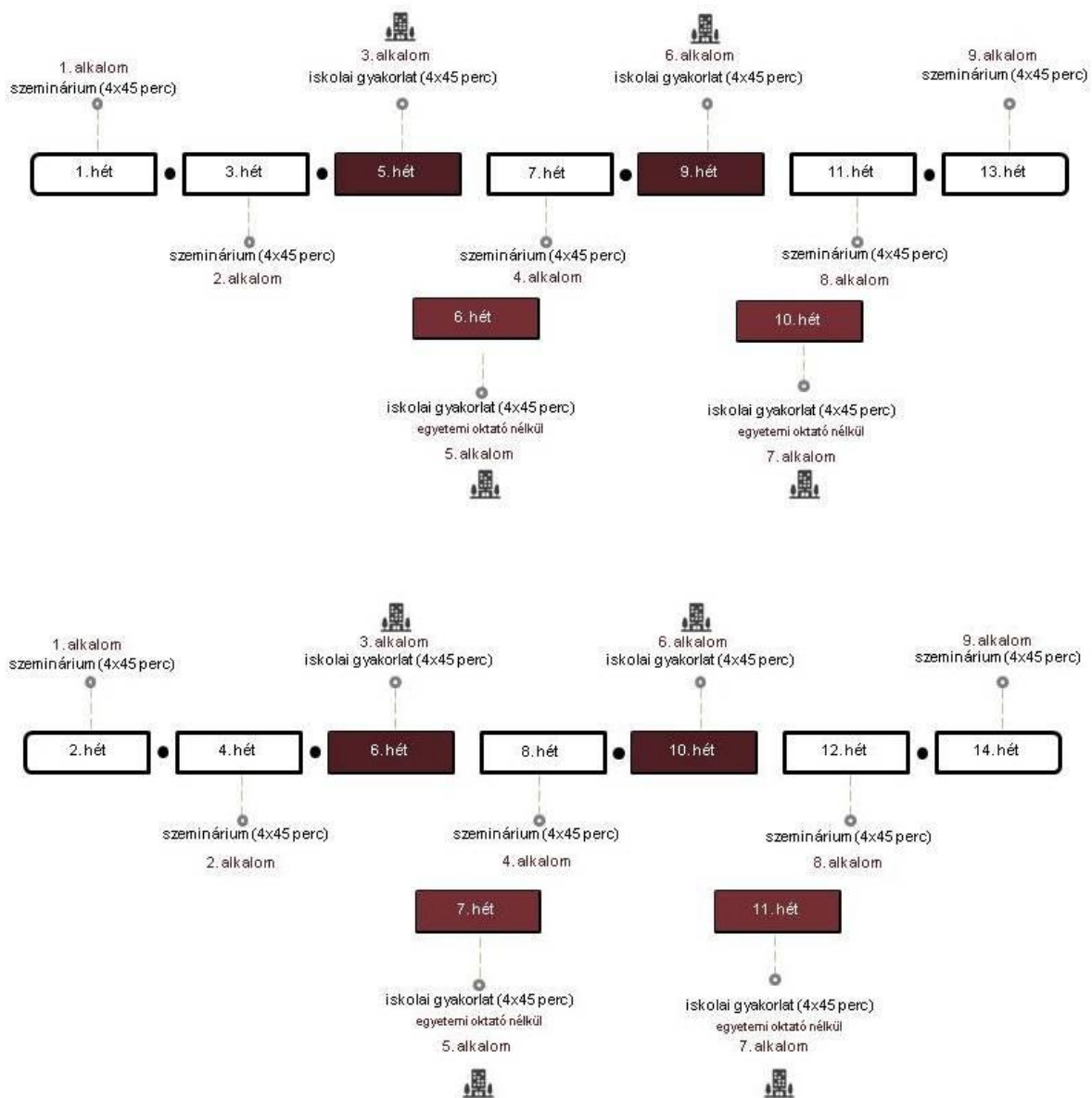
A kurzus kreditértéke:	<ul style="list-style-type: none">• 4 kredit
A mintatanterv szerinti féléve:	<ul style="list-style-type: none">• 4. (tavaszi) félév
Hallgatói óraterhelés:	<ul style="list-style-type: none">• 16 óra gyakorlat (intézményben) + 20 óra kíséző szeminárium (egyetemen)
A gyakorlat helyszíne:	<ul style="list-style-type: none">• külső helyszín, egy középiskolában 4 alkalommal (4x45 perc alkalmanként)
A szeminárium helyszíne:	<ul style="list-style-type: none">• az egyetem épülete, 5 alkalom (optimális esetben) (4x45 perc alkalmanként)
Órarendi hirdetés:	<ul style="list-style-type: none">• heti 4 órás sávban, kéthetente, 08.00–12.00 között
A csoport létszáma:	<ul style="list-style-type: none">• 18–24 fő, vegyes szakterülettel

A *Pályaszocializációs gyakorlat 3. A csoportfolyamatok pszichológiája* c. tárgy teljesítése optimális esetben a képzés *negyedik félévében* történik. Hallgatói szempontból a tárgy újdonsága, hogy a gyakorlathoz kapcsolt feladatokban elsődlegesen a pszichológia nézőpontján keresztül ismerkednek meg a kiscsoportok belső történéseivel és ebben a tanulók és tanárok szerepével.

Ennek a gyakorlatnak a keretében *középiskolába* (középiskolai tagozattal rendelkező iskolába) szervezzük az intézménylátogatásokat. A hallgatók a félév során összesen 16 órányi gyakorlatot töltenek az intézményben (4x45 perc alkalmanként), emellett 20 órát az egyetemen, szemináriumon. A gyakorlaton és a szemináriumon végzett munka szorosan összefonódik, egy tárgyként teljesítik őket.

Ütemezés

A szeminárium-gyakorlat tömbösített alkalmi kétheti ritmusban követik egymást (ld. alábbi ábra), de az iskolai gyakorlat 16 kontaktórás időkeretéből csak 8 órát (2 gyakorlati alkalom) tudnak ebben a ritmusban teljesíteni a hallgatók, ezeken az alkalmakon az oktató is elkíséri őket. A további 2 gyakorlati alkalmat a hallgatók az iskolában kijelölt tanárok szoros szakmai támogatásával fogják végezni. A gyakorlatok alkalmi a páros-páratlan hetekhez kötődnek, de a konkrét időpontok félévenként változnak az ünnepek és más tanítási szünetek miatt. A félévek kezdete előtt a kapcsolatfelvétel után az intézmények már a konkrét időpontokat ismerve alakíthatják az együttműködést.



Egy szemináriumi csoport létszáma 18–24 fő. Egy szemináriumi csoport egy középiskolában teljesíti az intézménylátogatást, de *bontott*, valószínűleg 2x 9–12 fős *kiscsoportban*. A közös eligazításokon kívül a kiscsoportok más órákat fognak látogatni. A pályaszocializáció 3. szakmai megfontolásaihoz olyan 2 tanárkollégára van szükség, akik egyúttal osztályfőnökök, így jól ismerik és tanítják is a két megfigyelt osztályt.

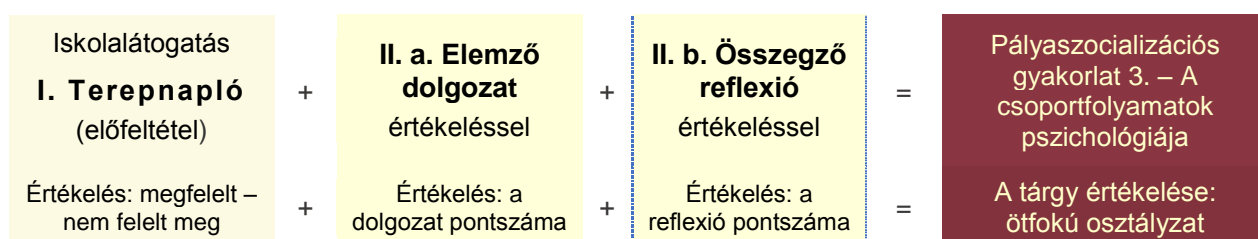
3. A féléves munka hallgatói feladatai

A tantárgy keretén belül a félév során a hallgatók az iskolai gyakorlatokhoz kapcsolódóan végeznek feladatokat, illetve aktívan bekapcsolódnak az egyetemen zajló szemináriumi munkába. és az ahhoz kötődő feladatokat elvégzik. A két helyszínhez kötődő feladatok szorosan kapcsolódnak. A tárgy értékelése *szemináriumi jeggyel* történik, az értékelés alapját a gyakorlatokhoz is kötődő szemináriumi feladatok: egy elemző dolgozat, illetve egy szakmai szempontú összegző reflexió adja.

I. A teljesítés **előfeltétele** az intézményi gyakorlatok alapján írt ún. **tereptapló** elkészítése és feltöltése a kurzus e-learning felületére. Az előző két pályaszocializációs gyakorlaton már megtanulták a tereptapló készítését, ebben a félévben ezért erre már nem adunk osztályzatot, értékelése kétfokozatú: *megfelelt, nem felelt meg*. Hiányos vagy nem megfelelő tereptapló esetén a kurzus nem teljesíthető. A tereptapló tartalmát és formáját, elemeinek leírását alább találhatják.

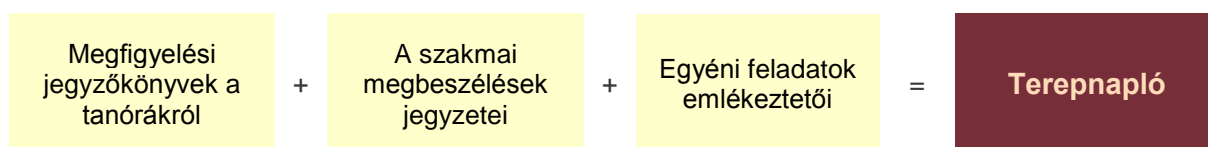
II. A szemináriumi jegy alapja

- ⇒ **II. a.** Elemző dolgozat – választható téma alapján, egyéni vagy páros feladat
- ⇒ **II. b.** A félév legfontosabb tanulságait rögzítő összegző reflektív elemzés



I. A tereptapló

A tereptapló az intézménylátogatások során szerzett tapasztalatok, szakmai élmények rögzítését szolgálja. A kurzus iskolai gyakorlatokhoz kapcsolódó feladatai részben órai megfigyelésekhez kötődnek, ahol a megadott szempontok szerint kell jegyzőkönyvet készíteni. Ezen kívül szakmai beszélgetések, csoportos interjúk, valamint egyéni és kiscsoportos megismerő munka alapján emlékeztetőket kell készíteni. A megfigyelés a megismerő munka fontos eleme, ezért a tapasztalatokat irányított szempontok alapján szükséges rögzíteni, vagyis a jegyzetek sablonok alapján készülnek, amelyek segítik a megfigyelést, támogatják a tapasztalatok dokumentálását. Ezeket a dokumentációkat minden iskolai gyakorlat után a *tereptaplóban* kell gyűjteni és feltölteni a kurzus e-learning felületére.



A tereptapló minden féléves munka „nyersanyaga”, így a vezetése a kurzus teljesítéséhez kapcsolódó kötelező, kritériumfeladat. A dokumentumok segítik megoldani a hallgatók önálló iskolai feladatait. A szemináriumok során is ez alapján dolgoznak. A tereptapló az elemző munka

során megkönnyíti a felidézést, és alapot ad az elemző munkához. Nem utolsó sorban segíti az felkészülést a tanári szerepre. A terepnapló elemeit az alábbiakban mutatjuk be. A megfigyelési sablonokat, űrlapokat a mellékletek tartalmazzák.

1. Jegyzet az iskola bemutatásáról

A terepnapló egyik eleme az intézmény célzott bemutatása alapján készülő jegyzet, mely segíti az iskola megismerését és a pedagógiai munka megértését. Az első alkalommal tartott tájékoztató során a hallgatók megismerkednek az iskola profiljával, céljaival, a meghatározó kontextuális tényezőkkel. Információkat kapnak a tanulók szocioökonómiai jellemzőiről, az iskola méreteiről, az osztályok típusairól, nagyságáról, a tanulói közösségekről. Hallanak a tanulói összetételről, a tanulók azon sajátosságairól, amik a hétköznapi pedagógiai munkát meghatározzák. Amennyiben a középiskola nem csak 4, hanem 6 vagy 8 osztályos, felvilágosítást kapnak annak szerepéről is.

Erről a szakmai bemutatkozásról illetve az azt megelőző tájékozódásról készül az első jegyzet. Az elhangzottak alapján kell rögzíteni az iskola kézzelfogható jellemzőit: nagyságát, szerkezetét, a tanulói csoportok különböző formáit (osztálylétszámok, specializációk, szakkörök, bontott órák, osztályhagyományok, speciális programok) és egyéb informális jellegzetességeit (a valamilyen szempontból kiemelkedő osztályok, egyéb tanulói sajátosságok).

2. Jegyzet az oktató-nevelő munkát segítő szakmai személyzet munkájáról

A gyakorlat során a másik tájékoztató alkalommal (a 9./10. hét) az iskolában jelenlevő segítő szakmák képviselőivel ismerkedhetnek meg. Az iskolák különböznek abban, milyen lehetőségeik vannak szakemberek alkalmazására és/vagy foglalkoztatásukra. Kiemelkedően fontos segítő szakember az iskolapszichológus, de a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörökben dolgozhat pedagógiai asszisztens, iskolai szociális munkás, gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, ritkábban pszichopedagógus stb. A könyvtáros is sokszor lát el az iskola életében fontos feladatokat. A különleges bánásmódot igénylő tanulókat fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus látja el. A bemutatkozás során optimális esetben több szakemberrel is találkozhatnak. A jegyzet fókuszában a munkájuk, feladatkörük, az együttműködések hálóját és módjait, iskolával kapcsolatos tapasztalatait állnak. A bemutatás során a hallgatóknak módja van kérdéseket feltenni. A jegyzet térjen ki ezekre is. Vessen fel dilemmákat, fogalmazza meg a hallgató meglátásait.

3. Megfigyelési jegyzőkönyvek és jegyzetek az órákról

Hallgatóink az iskolalátogatás során összesen 3x2, vagyis 6 nem szakos tanórán vesznek részt megfigyelőként. A terepmunka során minden tanóráról önálló jegyzőkönyv készül. Ezeket elsősorban a tanár-diák kapcsolat meghatározó elemeit rögzítik jegyzőkönyvekben. A megfigyelési szempontok az első két alkalommal (4 tanórán) ugyanazok lesznek, de a hangsúlyok részben eltérők. Míg az első alkalom órai megfigyelése inkább a tanári viselkedésre, kommunikációra (és a vélhető pedagógiai megfontolásokra) irányul, a második alkalom két óráján a tanulók különbözőségére, osztályban elfoglalt szerepükre nagyobb hangsúly helyeződik. A harmadik alkalom két óráján az előző két megfigyelési szempont integráltnak kerül a fókuszba, ezt szintén jegyzőkönyvben rögzítik a hallgatók.

A megfigyelési űrlapokon a jegyzőkönyvek mellett saját észrevételeknek is szerep jut. Ezekben az adott gyakorlati alkalom fókuszaira irányuló tapasztalataikat, dilemmáikat összegzik a hallgatók. Személyes reflexióikat, szakmai meglátásaikat is le kell írniuk.

4. Megfigyelési jegyzetek a szaktanári óráról és a beszélgetésekről

A hallgatóknak az utolsó intézménylátogatás során lehetőségük lesz az egyik szakjukhoz illeszkedő szakos tanórán is részt venni. (Abban az esetben, ha az adott iskolában nincs egyik szakpárjának megfelelő szakos óra sem, akkor egy másik intézményben lesz lehetőség ilyen óralátogatásra. Ennek szervezhetősége miatt az első tanórai találkozáskor fel kell mérni az esetleges igényeket a kurzus hallgatói között és jelezni a TKK-nak.) A megfigyelt szakos órát megelőzően lesz egy előkészítő beszélgetés, ahol az adott osztály és tanulóinak jellemzői kerülnek bemutatásra, az óralátogatás után pedig a hallgatók kérdezhetnek a tanártól. A szakos óralátogatás fókuszában a Pályaszocializáció 3. témái (tanár-diák kapcsolat, az egyes tanulók és a csoportfolyamatok hatása a tanári munkára, a tanár hatása a tanulók részvételére) állnak. A megfigyelés dokumentálása során is ezekre kell majd kiemelten figyelni, a korábbi megfigyelési szempontok felhasználásával. A jegyzőkönyv a személyes reflexióknak is teret ad, ide rögzítik röviden a hallgatók benyomásaikat, szakmai meglátásaikat.

5. Az óralátogatást követő megbeszélések jegyzetei

Az első négy óralátogatást követően a hallgatóknak lehetőségük lesz beszélgetni azzal a tanárral, akit kísérték, illetve akinek a saját osztályát figyelték meg. Az első alkalommal, mint szaktanárt kérdezhetik, a második alkalommal inkább mint osztályfőnököt. Derüljenek ki a tanár pedagógiai elképzelései, szakmai megfontolásai, a saját percepciója a látogatott óráról. Mi okoz neki kihívást? Hogyan látja, milyen a kapcsolata az adott osztályokkal? Mit gondol arról, hogy milyen maga az osztály? Milyen megfontolások miatt kommunikál eltérően egyes diákokkal? Illetve: milyennek látja a saját osztályát? Hogyan tud hatni a közösség formálódására? A jegyzetek kapcsolódjanak az órai megfigyelések tapasztalataihoz, vessék össze saját benyomásaikat a tanár által elmondottakkal. Rövid reflexiónak itt is helye van.

6. Szakmai reflexiók

Valamennyi megfigyelési dokumentumban helyet kapnak a személyes, szakmai reflexiók is. Nézeteink erősen formálják azt, ahogyan önmagunkról, a pedagógiai helyzetekről gondolkodunk. Ezek tudatosítása, szakmai meglátásaink kihangosítása, saját tanári szerepértelmezésünk megismerése, formálása szempontjából is lényeges, és az elemző munkát is segítik. Fontos, hogy rögzítsék a személyes reflexióikat a helyszínen. A terepnapló számára érzéseiket, benyomásaikat, dilemmáikat írják le önmaguk számára is. Ezek a meglátások segítik majd a későbbi tanári munkát, valamint alapjául szolgálnak a félévi jegybe számító összegző reflexiónak is.

A terepnapló formai sajátosságai

A terepnapló alapvetően a hallgatók saját, későbbi elemző munkájának támogatására készül a tanulás támogatása érdekében. A terepnaplót a helyszínen vezetik, majd a látogatást követően rövid időn belül fel kell tölteni az aznapi iskolalátogatás jegyzeteit a kurzus e-learning felületére. A terepnapló elemei külön nem kerülnek osztályzásra, de a szemináriumi értékelés feltétele, hogy az iskolalátogatási dokumentumokat minden alkalom után megfelelő színvonalon készítsék el a hallgatók.

II. a. Feladat 1.: Elemző dolgozat – egyéni v. páros munka

A jegyszerzés alapja egy elemző dolgozat, ami kapcsolódik az iskolai gyakorlat valamelyik fő perspektívájához és fókuszához. Ezekben belül kínálunk választható témákat.

Ajánlott választható témák

1. Kortárscsoportok

- a) A megismert osztályok sajátosságai, fejlesztési célok meghatározása, eszközök a konkrét közösség fejlesztésére

2. Egyéni perspektíva: a tanár oldaláról

- a) A tanár szerepe a diákok tanulásában, a tantárgyhoz, iskolához való viszonyukban a megfigyelt osztályokban

3. Egyéni perspektíva: a tanuló oldaláról

- a) Egy megfigyelt tanuló iskolához és tanuláshoz való viszonyának meghatározói, a személyre szabott tanári támogatás szempontjai
- b) A kortárskapcsolatok, barátságok szerepe serdülőkorban, az osztályban elfoglalt pozíció és szerep hatása a tanulói teljesítményre és a tanulói énképre

Az egyes témák részletes leírását és az ajánlott irodalmakat a kurzus e-learning felületére töltik fel az oktatók. Az elemző dolgozatot egyénileg vagy párban lehet megírni.

Az elemző dolgozat kötelező elemei:

- szakirodalmi tájékozódás a választott témában;
- az iskolai gyakorlat alapján történt megfigyelések és tapasztalatok, valamint a csoportos eligazítások és beszélgetések felhasználása, szükség esetén külön interjú(k) lebonyolítása;
- a tanári munka számára releváns kérdésfeltevés;
- a kérdés szakmai szempontú megválaszolása;
- a következtetések példákkal való illusztrálása;
- annak továbbgondolása, tanárként mit tenne, milyen erőforrásokra támaszkodna, milyen fejlesztési célokat tűzne ki, milyen beavatkozási lépéseket tervezne.

Az elemző dolgozat formai sajátosságai:

- legalább 3 szakirodalom felhasználása az elemzés során
- a dolgozat elvárt terjedelme: kb. 12.000–15.000 karakter (szóköz nélkül),
- a hivatkozás elvárt formája: APA 7.

Az elemző dolgozat értékelése

A dolgozatok értékelésének részletes szempontrendszere		pontok
Tartalmi szempontok	A feladat igényes elvégzése, hozzáállás, befektetett munka; a megadott szempontoknak megfelelően végzett tapasztalatgyűjtés, a feldolgozás lépéseinek világos dokumentálása.	1–10
	Tartalmi korrektség, szakértelem: – a tanultak és olvasott szövegek értő, szakszerű használata; szakmai nyelvhasználat – a jelenségekről megállapítottak lényegesek, jellemzők az adott témára – tartalmi tanulságokat fogalmaz meg.	1–9 1–10 0–5
	Felhasznált irodalmak (a hivatkozott irodalmakat valóban felhasználta, relevánsak = 2p). <i>Ha nincs szakirodalom feltüntetve, -5 pont! Pontatlan hivatkozás -2 pont.</i>	-5–2
	Példák, megfigyelések, idézetek vannak, melyek értelmezik a szöveget, igazolják az állítást.	0–5
	A bemutatás szempontjai világosak, strukturáltak. Lényegkiemelés, koherencia.	1–6
	A tanári munka szempontjából következtetéseket vont le, fejlesztési célokat jelölt ki és releváns megoldásokat keresett. Mind a feladattal kapcsolatos nehézségeit, kompetenciáit, mind a tapasztalatait reflektálta (reflexió és önreflexió).	0–7 0–2
For- mai	A dolgozat általános kinézete, ízlésség, ötletesség, igényesség (a nagyon igénytelen dolgozatokra mínusz 1 pont). A szöveg igényessége, helyesírás.	-1–4
Összesen		60

Feladat 2.: Összegző reflexió – egyéni munka

A reflexiók kötelező témái, lehetséges fókuszok

- szeminárium 1.** (ismerkedés, csoportdinamikai tényezők szerepe, a saját és a csoporttagok osztályélményeinek reflexiója a tanultak által)
- szeminárium 2.** (osztályok és tanárok, a tanárok és a tanulók órai jelenléte, a kommunikáció jelentősége)
- intézménylátogatás 1.** (a saját benyomások és az iskola vezetője által közölt kép összevetése; tanári elképzelések hatása az órai munkára, az osztályokhoz való alkalmazkodás, tanár-diák interakció)
- intézménylátogatás 2.** (az osztályok sajátosságainak hatása a tanári munkára, a tanárok hatása a tanulók órai viselkedésére, kölcsönhatások)
- szeminárium 3.** (a megfigyelők eltérő perspektívájának, tapasztalatainak tanulságai, a tanulást befolyásoló tényezők, a tanulói sokféleség hátterei. Kortárskapcsolatok. Az életkor szerepe a tanítás-tanulásban)
- szeminárium 4.** (és 5.) (az újonnan megismert pszichológiai fogalmak, elméletek reflexiója, összevetése a saját tapasztalatokkal, a hallgatótársak által elmondott tapasztalatokkal)
- intézménylátogatás 3.** (tanulói sokszínűség, a viselkedés lehetséges okai, a diákok perspektívájának megismerése, a segítő szakemberekről megtudottak konklúziói)
- intézménylátogatás 4.** (a félév során tanultak, és fejlesztési lehetőségek a szaktárgyi munkában)
- Mit tanultam **magamról** a féléves munka során?

A reflexiók tartalma, értékelése

Feladat: a félév során vett témák mindegyikéről két rövid reflexió írása, a legfontosabb tanulságok levonása.

A terepgyakorlatok során kötelező minden tapasztalat után reflektív gondolatokat megfogalmazni, erre a sablonok is figyelmeztetnek. Ezeket átnézve kell a legfontosabbnak tartott, hosszú távra érdekes gondolatokat, megfigyeléseket, felismeréseket leírni. A szemináriumok után hasonlóan fontos megragadni az ott tanult ismeretekben azokat, amelyeket kiemelten lényegesnek tartanak a tanári szocializációjukban, indokolva, miért, valamint azokat a tanulságokat, amelyek a saját korábbi tapasztalataik tudatosítása, mások tapasztalataival való összevetése és a szakirodalom révén domborodnak ki.

Alkalmanként két-két rövid, konkrét reflektív elemzést kell megfogalmazni. Ebben szerepeljen az a háttér, ami a felismerést adta, illetve maga a konklúzió, mint egy fontosnak tartott jó tanács vagy megjegyzésre méltó felismerés a saját tanári önmaguk számára.

A 9. szemponthoz összesen négy állítást kell írni. Ezek közül kettő a félévi munkával kapcsolatos tanulság legyen, kettő pedig a tanári szerepértelmezéssel legyen összefüggésben.

A reflexiók értékelésének szempontrendszere	Pontok
Minden egyes szemponthoz van két-két (az utolsóhoz négy) elemzés írva.	5
A rövid reflexiók háttere, a konklúziók alapja világos	7
A tanulságok konkrétak, évek múlva is érthetők és felhasználhatók	8
Összesen	20

4. Pályaszocializációs gyakorlat 3. – A csoportfolyamatok pszichológiája tartalmai

4.a. Áttekintő táblázat a félév ütemezéséről és főbb tartalmairól



Egyetem (1. v. 2. hét)

- Ismerkedés. A félév ütemezése, követelmények.
- Csoportdinamikai tényezők (alajjelenségek). Egyén és csoport.



Egyetem (3. v. 4. hét) (felkészülés a gyak-ra)

- A tanár szerepe a hatékony órai tanulásban, tanári kommunikáció.
- A tanulók viselkedésének szerepe a tanári kommunikációban.



Iskola, oktatóval (5. v. 6. hét): A tanárt követik két osztályba

- Az iskola bemutatása és interjú a megfigyelt pedagógusokkal.
- A tanári kommunikáció és a diákok reakciójának megfigyelése 2 órán.



Iskola egyénileg (6. v. 7. hét): Az osztályt követik egy tanárnál

- A tanári kommunikáció és a diákok reakciójának megfigyelése 2 órán.
- Interjú az osztályról a megfigyelt tanárokkal.



Egyetem (7. v. 8. hét)

- Az iskolai gyakorlat tapasztalatainak átbeszélése. Az életkorok szerepe.
- A tanulói viselkedés lehetséges háttere, a tanulást befolyásoló tényezők.



Iskola, oktatóval (9. v. 10. hét)

- beszélgetés diákokkal (választott témában), interjú segítőkkel.
- óramegfigyelés a a korábbi szempontokra épülve a választott témában.



Iskola egyénileg (10. v. 11. hét)

- szakos órák látogatása (a TKK szervezésében).
- interjú a szaktanárral a választott témában.



Egyetem (11. v. 12. hét)

- Az iskolai gyakorlat tapasztalatainak átbeszélése.
- A társas kapcsolatok fejlesztésének lehetőségei, tanulók jólléte.



Egyetem (13. v. 14. hét ideális esetben)

- Egyéni munkák bemutatása.
- A félév tanulságainak megbeszélése.

4.b. Az iskolalátogatások tervezett menetrendje

Az 1. intézménylátogatás: fókuszban a tanár-diák kapcsolat

Ennek az iskolalátogatási alkalomnak a középpontjában az iskola megismerése, valamint a tanári munka tantárgytól független jellemzői állnak, elsősorban a tanári megnyilvánulások és a tanár tanulói viselkedést befolyásoló eszközei, és a diákok viselkedésének, reakciójának megfigyelése, valamint a pedagógusok tudatos megfontolásai a tanulói csoporthoz való alkalmazkodásban.

Az iskolalátogatás megkezdése előtt szükséges tájékozódni az iskola honlapján, és az abból szerzett benyomásokat rögzíteni a megadott sablonban.

A csöngetés rendjében	Gyakorlati tevékenységek	Kapcsolódó feladat
08.00 – 08:45	Intézménybemutató (mindenkinek)	Jegyzet az iskola bemutatásáról
09:00 – 09:45	Óralátogatás (két 9–12 fős csoportban két tanárnál)	Megfigyelési jegyzetek a tanóráról
10:00 – 10:45	Óralátogatás (két 9–12 fős csoportban), a tanárt követve	Megfigyelési jegyzetek a tanóráról
11:00 – 11:45	Szakmai beszélgetés az adott két tanárral	A szakmai megbeszélés jegyzetei

Az intézménybemutató elsősorban az adott intézmény egésze mellett a tanulói csoportok megismertetésére fókuszál (formális jellemzők, mint pl. korosztályok, tagozatok; és informálisak, mint pl. az osztályok „profilja”, sajátosságai).

Az előadást követően a két hallgatói félcsoport (a 8–12 fő) ugyanannak a tanárnak két különböző osztályban tartott óráján vesz részt. A két óra egyikét a tanár a saját osztályának tartja, a másik osztálynak nem osztályfőnöke. A megfigyelési szempontok megoszlanak: lesznek, akik a tanári viselkedést, kommunikációt figyelik, a tanítási klímát, illetve lesznek, akik a diákok viselkedését dokumentálják. Azt, hogy ki mit figyel meg, már korábban egyeztették az oktatójukkal. A részletes szempontokat tartalmazó sablon alapján készítik jegyzőkönyveiket.

A látogatás zárásaként az adott tanárral szakmai beszélgetést folytatnak a hallgatók a tanár tanításról-tanulásról alkotott elképzeléseiről, a szabályokról, elvárásokról, a tanári megfontolások okairól. Itt van lehetőség az órán látottakkal kapcsolatos kérdések megvitatására is.

A 2. intézménylátogatás: fókuszban a csoport

A második intézménylátogatás során a hallgatók azt a tanulói csoportot követik egymás utáni két tanórán, amelyiknek az osztályfőnökét (a mentort) már ismerik. Optimális esetben az egyik tanóra ugyanazzal az (osztályfőnök) tanárral lesz, mint az előző héten. Így tehát két egymást követő héten a hallgatóknak módjuk van megfigyelni a tanárt tanítás közben a saját osztályában és máshol is, illetve az osztályt a saját osztályfőnökével és egy másik szaktanárral is látni egy-egy szakmai órán. A megfigyelési szempontok ugyanazok, mint az előző alkalommal, de itt hangsúlyosabban a tanulók reakciói vannak a fókuszban.

A két óralátogatás után a mentortanárral folytatott szakmai beszélgetés során információkat kaphatnak a hallgatók arról, miként befolyásolják a csoportfolyamatok a pedagógiai munkát, milyen szociális tényezők játszanak szerepet a tanári munka tervezésétől kezdve az órai munkáig. Mód nyílik betekintést nyerni az adott osztályok sajátosságairól (pl. összetartó vagy széthúzó a csoport, a különböző csoportszerepek miként befolyásolják a tanórai munkát, a tanítási célokban hogyan jelennek meg a csoportszajátosságok – például a társas készségek fejlesztésére is használt módszerválasztásban, változik-e a tanár-diák viszony szaktanári és osztályfőnöki minőségben stb.). A megbeszélés kitér arra is, hogy osztályfőnökként milyen eszközöket használnak a közösség formálására, illetve szaktanárként milyen módon tudnak közösséget formálni.

A csöngetés rendjében	Gyakorlati tevékenységek	Kapcsolódó feladat
08.00 – 08:45	Óralátogatás (két 9–12 fős csoportban két tanárnál)	Megfigyelési jegyzetek a tanóráról
09:00 – 09:45	Óralátogatás (két 9–12 fős csoportban), az osztályt követve	Megfigyelési jegyzetek a tanóráról
10:00 – 11:45	Szakmai beszélgetés az adott két tanárral	A szakmai megbeszélés jegyzetei

A 3. intézménylátogatás: fókuszban a tanulói sokféleség

A harmadik intézménylátogatás célja kettős. Egyrészt a tanári munka tanulói sajátosságokhoz – életkori jellemzők, viselkedés, kognitív és motivációs tulajdonságok stb. – való alkalmazkodására fókuszál. Az óralátogatás során a megfigyelés a pedagógiai eszközökre irányul, arra, hogyan veszi tekintetbe a tanár a tanulói sokféleséget az órátartás során, illetve, hogy milyen sajátosságok milyen módon vehetők észre, milyen viselkedéses jellemzőkből lehet következtetni. A megfigyeléshez a korábbi szempontokat lehet használni, de már minden hallgató minden szempontra figyel.

Az intézménylátogatás másik fókusza az ismerkedés a pedagógusokat és diákokat speciálisan támogató egyéb szakmai segítő személyzet feladataival, lehetőségeivel. Az iskola jó működésében ezek a sokszor láthatatlan szereplők, mint pl. iskolapszichológus, fejlesztőpedagógus, szociális munkás, gyermekvédelmi szakember, vagy akár egy könyvtáros, lényeges szerepet játszanak. A szakmai beszélgetés, csoportos interjú során a hallgatók betekintést nyerhetnek a kapcsolódás, együttműködés módjaiba, a speciális feladatkörökbe, a lehetőségek és korlátok szerepére. Az egyes szereplők iskoláról alkotott képe egyedi módon formálhatja a saját tapasztalatokat.

A csöngetés rendjében	Gyakorlati tevékenységek	Kapcsolódó feladat
08.00 – 08:45	beszélgetés diákok kis csoportjával v. egy diákkal 2–3 fős csoportokban v. egyénileg	Jegyzőkönyv a beszélgetésekről
09:00 – 09:45	Óralátogatás (két 9–12 fős csoportban)	Megfigyelési jegyzetek a tanóráról
10:00 – 11:45	Csoportos interjúhelyzet az iskola egyéb személyzetével	A szakmai megbeszélés jegyzetei

A beszélgetések időpontja és módja az iskolai sajátosságoktól függően alakul. Amennyiben az első két órában tudják megszervezni a segítő szerepűekkel a beszélgetést, úgy a tanulókkal való beszélgetések a negyedik órára eshetnek.

A 4. intézménylátogatás: fókuszban a szaktanári munka kognitív és szociális képességeket fejlesztő lehetőségei

A negyedik intézménylátogatás középpontjában a szaktanári munka megismerése áll, ezért mindenki az egyik szakjához kapcsolódóan kisebb csoportokban (esetleg egyénileg) vesz részt foglalkozásokon. Annak a hallgatónak, akinek az adott iskolában nem található olyan tanóra, ami megfelel a szakpárjának, a Tanárképző Központ külön időpontban szervez szakos óralátogatást egy másik intézményben. Ennek a hallgatónak a negyedik iskolaalátogatása ott kerül teljesítésre.

Az iskola adott szakos tanárai tartanak bevezető megbeszélést, melyben részletesen bemutatják, hogyan készülnek mint szaktanár egy adott osztályban egy szakos tanóra megtartására. A bemutatás kitér arra, hogy mi a szerepe az adott osztály osztályfőnökével való együttműködésnek. Kiemelt szempont, hogyan ismeri meg a szaktanár egy adott osztály tanulóit, hogyan tudja a diákok, az adott csoport jellemző sajátosságait, szükségleteit figyelembe venni a felkészülése során, milyen jó módszerei vannak a differenciálásra, a különböző tanulási eredmények megfogalmazására, az eltérő tanulási utak hatékony támogatására. A szakos előkészítő bemutatás kitér arra is, hogy az osztályközösségek sajátosságai milyen hatással vannak a tanári munkára, és hogy milyen eszközökkel tud hozzájárulni a csoportműködés hatékonyságához.

Az óralátogatás célja annak megfigyelése, hogy a korábban fókuszba helyezett szempontok miként jelennek meg a szakos órán. Ez segít tudatosítani a saját tanári szerepértelmezésben a félév során elsajátított pszichológiai szempontokat. Az óralátogatás után lehetőség lesz kötetlen beszélgetésre a szakos tanárokkal.

A látogatás utolsó részében, amennyiben megszervezhető, közös tapasztalatmegosztásra kerül sor a hallgatók és az iskola érintett tanárai között. Az iskola vezetése, tanárai és a hallgatók visszajelzést adnak egymásnak a gyakorlat tapasztalatairól

A csöngetés rendjében	Gyakorlati tevékenységek	Kapcsolódó feladat
08.00 – 08:45	Előkészítő beszélgetés szaktanárral	A szakmai megbeszélés jegyzetei
09:00 – 09:45	Szaktárgyi óralátogatás	Megfigyelési jegyzetek a tanóráról
10:00 – 10:45	A látott óra megbeszélése a szaktanárral	Szakmai megbeszélés jegyzetei
11:00 – 11:45	Intézménylátogatás értékelése, tapasztalatok megosztása	Reflexió

5. Sablonok az iskolai terepmunkához

A sablonok

- kiterjednek a hallgatók által használandó megfigyelési szempontokra és a megbeszélések jegyzőkönyveire, illetve
- tartalmazzák az oktató nélküli alkalmak igazolásait.

A sablonok sorrendje az iskolai feladatok sorrendje szerint halad.

Az alább található űrlapokat megtalálják a tantárgy e-learning felületén is, letölthető változatban. Ügyeljenek arra, hogy ezek kezelése, szükség esetén nyomtatása az Önök feladata.

1. Jegyzet az iskola bemutatásáról

JEGYZETEK AZ ISKOLÁRÓL, A BEMUTATÁSRÓL	
Hallgató neve:	
Az iskola neve:	
A látogatás időpontja:	
A LÁTOGATÁS ELŐKÉSZÍTÉSE – előzetes tájékozódás az iskola honlapján	
Az iskola fő jellemzői (saját jegyzetek) Mi deríthető ki a honlap alapján ? (Nagyság, szerkezet, környezet, célok, specialitások, programok stb.) Mik az előzetes benyomásai az iskoláról? (Értékek, hangulat, prioritások, tetszik, mert... stb.)	
AZ ISKOLA BEMUTATÁSA (igazgató vagy helyettes által) (JEGYZETEK)	
A bemutatás szempontjai	
<ul style="list-style-type: none">→ Az iskola általános bemutatása: főbb szervezeti jellemzői; tagozatok; az iskola céljai, értékei.→ A tanulók általános jellemzői (családi háttér, SES, miben kiemelkedők, miben nem).→ Az osztályok formális és informális jellemzői; tanulói csoportok. Milyen jellemzőkben különböznek az osztályok? Az iskola közösségformáló eszközei (szervezeti és pedagógiai szintű).→ Mit lehet tudni azokról az osztályokról, akiknek az óráit a hallgatóink látogatni fogják?→ Segítő személyzet jelenléte (van-e állandó iskolapszichológus, ped. asszisztens, gyermekvédelmi szakember? Hogyan dolgoznak? Mire van leginkább szükség ebben az iskolában?).	
Az iskola és a tanulók általános jellemzői a bemutatás alapján	

Az osztályok általános jellemzői a bemutatás alapján, a kiválasztott osztályok sajátosságai

A pedagógiai munkát segítő személyzet bemutatása (és azok is, akik informálisan játszanak fontos szerepet)

SZEMÉLYES BENYOMÁSOK, REFLEXIÓK AZ ISKOLÁVAL KAPCSOLATBAN

2.a. A látogatott órák megfigyelési szempontjai – TANÁR

Iskola, osztály, időpont:					
Megfigyelt tanár, szakóra:					
A jegyzőkönyvet készítette:					
Tanármegfigyelés					
	-2	-1	0	1	2
Tanár-diák kapcsolat jellemzői, tanulói viselkedésre adott reakciók (Σ pontszám:)					
Elutasító – elfogadó hozzáállás -2: elutasító, rideg, 0: semleges, 2: nyitott, meghallgat, válaszol a kérdésekre, megértő, barátságos					
Partnerség -2: autoritás, felsőbbrendű, jutalmazó-büntető hatalom 0: semleges, ignoráló, 2: egyenrangúság, referenciális hatalom					
Bátorítás -2: kritikus, lekezelő, 0: nem ad visszajelzéseket, 2: biztat, konstruktív visszajelzéseket ad, nem képességre, hanem a teljesítményre reagál					
Autonómiatámogatás -2: kontrolláló, nyomást gyakorló, utasító, fegyelmező, 0: nem tiltja, de nem is segíti az autonóm tanulást 2: választási lehetőséget kínáló (pl. passzolás, témavariációk, felelősségadás)					
Óra légköre (Σ pontszám:)					
Energetizáló -2: unalmas, száraz 0: sürgető 2: érdekes, lendületes óratartás					
Motiváló -2: külső motivátorok (osztályzat, pontok, fenyegetés) 0: nincs. 2: intrinzik, belső, pl. érdeklődés. Plusz pont: humor					
Feladatra aktivizáló -2: a tanár aktív, kevesen figyelnek, -1: tanár kérdez, válaszolnak, 0: feladatmegoldás pl. füzetben, 1: szívesen vesznek részt, 2: a tanulás aktív cselekvéssel					
Követhetőség, osztálytermi irányítás, fejlesztés (Σ pontszám:)					
Korosztálynak megfelelő -2: egyáltalán nem, 2: teljesen					
Strukturáltság -2: kesze-kusza, nehezen követhető, kiszámíthatatlan, 2: bejósolhatóság, folyamatvezérlés, követhető séma					
Keretek egyértelműsége -2 nem egyértelmű keretek, elvárások, 2: egyértelmű szabályok					
Magyarázat, a megértés segítése -2: nem v. alig magyaráz 2: értelmez, valósághoz köti a tananyagot					
Tananyag kapcsolódásai korábbi tudáshoz, más tárgyhoz					
Milyen képességeket mozgósít? -2: nem fejleszt képességeket, mechanikus, ismeretközpontú 0: minimálisan gondolkodtató, más képességet nem fejleszt 2: magasabb szintű kognitív képességeket mozgósít, SEL					
A sokféleség, egyéni tudás, képességek figyelembevétele -2: nincs 2: többféle módon (vizuális, ábrák, grafikonok)					

A tanári megfigyelés szöveges kiegészítése

(Pl. kiderül-e a tanár rejtett elvárásrendszere – pl. vannak-e olyan tanulók, akikre eltérően reagál? Kiket erősít meg? Kiket szólít nevéen? Erre hogyan reagálnak?)

Személyes észrevételek, megjegyzések a feldolgozáshoz, reflexiók

(Az is releváns lehet, hogy *a diákszereppel empatizálva* hogyan érezte magát, és miért.)

2.b. A látogatott órák megfigyelési szempontjai – DIÁKOK

Iskola, osztály, időpont:		
Megfigyelt tanár, óra:		
A jegyzőkönyvet készítette:		
Diákok megfigyelőlapja		
<p>(A tanár előzetes segítségével, ha lehetséges) Az osztályterem vázlatos rajza a megfigyelt tanulók egyértelmű jelzésével (1., 2., 3., 4., 5.)</p> <p>(A személyek felismerhetősége miatt a neveket utólag szükséges megváltoztatni!)</p>		
<p>A megfigyelt diákok azonosítására szolgáló ismertetőjegyek (a jegyzetelés megkönnyítésére)</p>	1.	
	2.	
	3.	
	4.	
	5.	
Észrevételek az óra előtt		
<p>A csoport hangulata, tevékenységeik; a tanár érkezése</p>		
A megfigyelt tanulók viselkedése a szünetben (a többiekhez képest?)		Felszerelés van-e? igen, hiányos, nincs
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

Órai jegyzetek – a tanulók órai részvétele

	első 15 perc	15–30'	utolsó 15 perc
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

Megfigyelési szempontok az órai részvétel kódolásához					
	-2	-1	0	+1	+2
Figyelem mértéke és fenntartása az óra alatt = F					
-2: apatikus, alig van jelen, -1: nehezen figyel (minek tulajdonítható?) 0: változó intenzitással dolgozik (mitől függ?) +1: követi az óra menetét, csinálja a feladatokat, +2: elmélyülten dolgozik					
A diák reakciói a tanárra = R					
-2: kifejezetten ellenséges; -1: elutasító, negatív viszonyulás 0: semleges +1: elfogadó, +2: lelkesen pozitív viszonyulás					
Tanuláshoz, tananyaghoz való viszony = T					
-2: nem érdeklődő, ellenálló, -1: passzív többnyire 0: felszólításra válaszol, megoldja a feladatot +1: kérdez, +2: aktív, jelentkezik, magától válaszol					
Nem a tanulással kapcsolatos viselkedés = Mg					
-2: agresszió, -1: beszélgetés, nevetgélés, hangoskodás, fegyelmezetlenség, közbekiabálás 0: időnként máshoz is szól, időnként szabályt szeg, de nem jellemző +1: döntően a tanulásra koncentrál +2: csak a feladattal kapcsolatban kommunikál a társaival					
Szabálykövetés					
-2: rendre szabályszegő a viselkedése -1: v. nehezen alkalmazkodik, v. nincs tisztában a szabályokkal 0: nem tudja / nem hallja meg az elvárásokat, de próbálja követni a többiekét +1: betartja az iskolai normákat, szabályokat +2: másokon is számon kéri a szabálytartó viselkedést					
általános benyomások a megfigyelt tanulókról (szöveges jellemzés)					
(Kognitív, szociális, érzelmi jellemzők.)					

Személyes észrevételek, megjegyzések a feldolgozáshoz, reflexiók

(Az is releváns lehet, hogy **a tanárszereppel empatizálva** hogyan érezte magát, milyen tanulói viselkedéssel rokonszenvez, és mely viselkedések tűnnek nehéznek, esetleg kiakasztónak.)

3. Jegyzetek a tanárokkal való 1. csoportos megbeszélésről

A CSOPORTOS MEGBESZÉLÉS JEGYZETEI A TANÁRT KÖVETŐ ALKALOM VÉGÉN

A megbeszélés szempontjai:

- a tanár saját szakmai elképzelései, hitvallása, módszerei, értékei a tanításban;
- hogyan határozza meg a felkészülést egy osztály? Milyen kihívásokkal találkozik;
- a tanár észrevételei a két osztállyal kapcsolatban (különbségek, az azokhoz való alkalmazkodás);
- kérdések, dilemmák felvetése a tanárjelöltek részéről.

A jegyzetek térjenek ki a tanár-diák kapcsolat alakulásának okaira a tanár nézőpontjából és saját meglátásaik alapján

SZEMÉLYES REFLEXIÓK

4. Jegyzetek a tanárokkal való 2. csoportos megbeszélésről

A CSOPORTOS MEGBESZÉLÉS JEGYZETEI AZ OSZTÁLYT KÖVETŐ ALKALOM VÉGÉN

A megbeszélés szempontjai:

- az egyes osztályok társas tényezőinek szerepe a tervezésben, a tananyagátadás fókuszaiban, eszközeiben, az órai munkában (pl. összetartó vagy széthúzó a csoport, vannak-e destruktív csoportszerepek stb.);
- a tanár észrevételei a saját osztályával kapcsolatban (*őket kísérték két órán*);
- osztályfőnökként milyen eszközöket használ a közösség formálására;
- változik-e a tanár-diák viszony szaktanári és osztályfőnöki minőségben;
- szaktanárként milyen lehetőségei vannak a csoport befolyásolására (pl. a tanítási célokban megjelennek-e a csoportosságok, a módszerválasztásban szempont-e a társas készségek fejlesztése);
- kérdések, dilemmák felvetése a tanárjelöltek részéről.

SZEMÉLYES REFLEXIÓK

5. Jegyzet az iskola segítő szerepű személyzetének bemutatkozásáról

JEGYZET AZ ISKOLA SEGÍTŐ SZEREPŰ SZEMÉLYZETÉNEK BEMUTATKOZÁSÁRÓL

A megbeszélés szempontjai:

- milyen szerepkörben voltak beszélők? Kik nem tudtak ott lenni, de vannak;
- a munkájuk jellemzői, időbeosztás, mikor lépnek „akcióba”;
- speciális feladatkörök, fontosabb feladatok;
- mi látszik abból a perspektívából? Lehetőségeik, korlátaik;
- kapcsolataik, az együttműködés módja;
- kérdések, dilemmák felvetése a tanárjelöltek részéről.

SZEMÉLYES REFLEXIÓK

6. Jegyzet tanulókkal való beszélgetésekhez

A tanulókkal való beszélgetések célja az iskolához és az osztálytársakhoz való viszony felderítése, illetve a saját választott téma fókuszainak kibontása.

Ennek részletes leírásait a kurzus e-Learning felületére töltik fel az oktatók.

7. Megfigyelési szempontok tanórán

Iskola, osztály, időpont:		
Megfigyelt tanár, szakóra:		
Megfigyelt diák(ok):		
A jegyzőkönyvet készítette:		
Tanár-diák interakciók megfigyelése, a tanár és a tanulók tevékenysége		
A megfigyelés fókuszát részben a korábbi fókuszok, részben a hallgatók által választott téma adja, valamint <ul style="list-style-type: none">• az életkori sajátosságok és az azokhoz igazodó pedagógiai eszközök,• tanulói sajátosságok és az azokhoz igazodó vagy nem igazodó pedagógiai eszközök,• észrevételek, kérdések megfogalmazása az órán látottakkal kapcsolatban.		
Idő	Történések	Megjegyzések
0– 15'		
15– 30'		
30– 45'		

SZEMÉLYES REFLEXIÓK

8. Jegyzetek szakos tanárral való beszélgetésekről

JEGYZET SZAKOS TANÁRRAL VALÓ ELŐKÉSZÍTŐ BESZÉLGETÉSRŐL

A megbeszélés szempontjai:

- szaktanárok együttműködése az iskola munkaközösségével, az osztályfőnökökkel, a többi szakos tanárral;
- az osztályok megismerésének lehetőségei (honnan szerez információkat), mélysége;
- a konkrét osztályra, tanóra való felkészülés feladatai, a tanulói sokszínűséghez való alkalmazkodás gyakorlati megvalósítása;
- kérdések, dilemmák felvetése a tanárjelöltek részéről.

JEGYZET A SZAKOS ÓRA UTÁNI TANÁRI BESZÉLGETÉSRŐL

A megbeszélés szempontjai:

- Szaktanárként mennyire tartja fontosnak a differenciálást és a csoportok fejlesztését?
- Szokta-e, és ha igen, milyen módszerekkel tudja szakos órán fejleszteni a csoportot?
- Szaktanárként tudja-e hatékonyan támogatni az eltérő sajátosságokat mutató tanulók tanulási útját?

SZEMÉLYES REFLEXIÓK

9. Jegyzetek szakos tanóráról

Iskola, osztály, időpont:		
Megfigyelt tanár, szakóra:		
Megfigyelt diák(ok):		
A jegyzőkönyvet készítette:		
Tanár-diák interakciók megfigyelése, a tanár és a tanulók tevékenysége		
<p>A megfigyelés fókuszai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a diákok hangulata, viselkedése; • a többségtől eltérő tanulói magatartás; • a tanár reakciói a tanulók viselkedésére, esetleges különbségek a reakciókban; • alkalmazkodott-e a tanár a tanulói sokféleséghez, ha igen, hogyan; • mi tetszett a szaktanár tevékenységében, indoklással (szituációk, példák). 		
Idő	történések	Megjegyzések
0– 15'		
15- 30'		
30- 45'		

SZEMÉLYES REFLEXIÓK

Igazolás intézménylátogatásról

PÁLYASZOCIALIZÁCIÓS GYAKORLAT 3. A csoportfolyamatok pszichológiája			
Intézménylátogatási igazolás			
NÉV:		N. kód	

ALKALOM	TEVÉKENYSÉG	HELYSZÍN	IGAZOLÓ ALÁÍRÁSA
dátum	iskolai gyakorlat 1. (kísért, oktató írja alá)		
	<i>Végzett tevékenység*</i>		
dátum	iskolai gyakorlat 2. (önálló, szaktanár v. mentor írja alá)		
	<i>Végzett tevékenység*</i>		
dátum	iskolai gyakorlat 3. (kísért, oktató írja alá)		
	<i>Végzett tevékenység*</i>		
dátum	iskolai gyakorlat 4. (önálló, szaktanár v. mentor írja alá)		
	<i>Végzett tevékenység*</i>		

**A hallgató röviden, néhány mondatban lejegyzi, milyen tevékenységet végzett a gyakorlati alkalom során.*